

Allan Poulsen: Hinduismen,
Systeme 2012

Tekster

1 Maitrayaniya-Upanishad: Krop og forgængelighed

Maitrayaniya-Upanishad 1,3-4.

Oversat fra sanskrit af Klara Preben-Hansen (Andersen 1989).

Maitrayaniyaupanishaden hører til de klassiske upanishader, som regnes til de åbenbarede skrifter.

Forslag til fokus:

- Synet på kroppen.
- Synet på det at leve i samsara.

1 Denne krop, der er blevet til ved et samleje, og som siver ned i helvede, når bevidstheden er væk, ligesom urinen i jorden, den er bygget op af knogler, belagt med kød og snøret sammen med hud, smækfyldt med alskens urenheder: skidt og møg, luft, galde, gylle, marv, lymfe, fedt og alt muligt –

5 For ham, som lever i en sådan krop, hvad skal det sige at nyde glæder, o, ærværdige?

At nyde glæder i denne krop, der ikke er noget gods i, der er et ildelugtende rodsammen af knogler, hud, sener, marv, sæd, blod, slim, tårer, snot, skidt og møg, luft, galde og gylle, hvad skal det sige?

10 Hvad skal det sige at nyde glæder i denne krop, der er et bytte for lyst, vrede, begær, dumhed, frygt, nedtrykthed, skinsyge; det at man er væk fra hvad man godt vil have, og sammen med det, man ikke vil have: sult, tørst, affældighed, død, sygdom, bekymring og mange andre ting? Og vi ved nok, at hele verden er forgængelig, som for eksempel mider, myg, græsstrå, træer – de opstår og
15 forgår. Og hvad så?

Det gælder også de højere væsener, store helte, storkonger, småkonger, lad os nævne et par stykker: Sudyumna, Bhuridyumna, Indradyumna – for øjnene

af deres slægtninge måtte de lade hele herligheden blive tilbage og gå fra denne verden til den næste. Og hvad så?

Det gælder også de endnu højere væsener, gandharvaer, asuraer, yaksha-saer, rakhasaer [forskellige guddommelige væsener og dæmoner], dem alle sammen – vi ved nok at de går til grunde. Og hvad så?

Der er andre ting, der går til grunde: Havene tørrer ud, bjergene styrter sammen, nordstjernen vakler, luften blæser væk, jorden oversvømmes, guderne falder fra hinanden –

For ham, der befinder sig i en sådan forgængelig verden (samsara), hvad skal det da sige at nyde glæder, der må være ligeså forgængelige? Derfor hjælp mig ud herfra!

Jeg har det i denne verden som en frø i en udtørret brønd, oh, ærværdige. Du er vejen fremad for mig, du er vejen fremad for mig.

2 Maitrayaniya-Upanishad: Karma

Maitrayaniya-Upanishad IV,2

Oversat fra sanskrit af Poul Tuxen (Fenger 1967)

Maitrayaniupanishaden hører til de klassiske upanishader, som regnes til de åbenbarede skrifter.

Forslag til fokus:

- Betydningen af tekstens metaforer.
- Effekten af at der ophobes så mange metaforer.

Følgen af sine tidligere gerninger kan man lige så lidt afværge som bølgerne i en mægtig flod. Dødens komme kan lige så lidt afværges som havets flodstigning. Som et stykke kvæg er man bundet i lænker, der består i frugten af gode og slette handlinger. Man er ufri som en fange; fuld af frygt som den, der er stedet for dødens åsyn [står over for døden]; beruset af illusionernes vin som en, der er drukken af vin; man flakker om som en der er besat af et onde; bidt af modgang som af en kæmpeslange; blindet af lidenskaber som det dybeste mørke; hildet i blændværk som i en trolldom; opfyldt af gøglebilleder som i drømme; kraftesløs som en bananstængels indre; skiftende dragt hvert øjeblik som en skuespiller; fuld af forloren ynde som en malet væg.

3 Brihadaranyaka-Upanishad: Atman

Brihadaranyaka-Upanishad, II,8,8-11

Oversat fra sanskrit af Poul Tuxen (Fenger 1967)

Brihadaranyakaupanishaden hører til de klassiske upanishader, som regnes til de åbenbarede skrifter.

Forslag til fokus:

- Positive udsagn om atman.
- Negative udsagn om atman.
- Hvorfor er der så mange negative udsagn?

Det er det som brahminerne kalder det uforgængelige. Det er ikke groft og ikke fint, det er ikke kort og ikke langt; ikke rødt og ikke klæbrigt; uden skygge og uden mørke; er ikke vind og ikke rummet; hænger ikke ved noget; er uden berøring, uden lugt, uden smag, uden øje, uden øre, uden stemme, uden tanke, uden glød, uden livsånde, uden ansigt, uden navn og uden slægt, uden alderdom, uden død, uden frygt, udødelig, uden støv, uden lyd, ikke afsløret og ikke tilsløret, uden noget før og uden noget efter, uden noget indre og uden noget ydre. Intet fortærer det, og ingen fortærer det.

[...]

Dette uforgængelige ser, men ses ikke; hører, men høres ikke; tænkes, men tænker ikke; erkender, men erkendes ikke; der er ikke noget andet, der ser; ikke noget andet, der hører; ikke noget andet, der tænker; ikke noget andet, der erkender.

4 Brihadaranyaka-Upanishad: Karma, samsara, moksha

Brihadaranyaka-Upanishad, IV,4

Oversat fra sanskrit af Poul Tuxen (Fenger 1967)

Brihadaranyakaupanishaden hører til de klassiske upanishader, som regnes til de åbenbarede skrifter.

Teksten handler om hvad der sker når et menneske dør og genfødes.

Forslag til fokus:

- De forskellige genfødselsmuligheder.
- Hvordan kommer begrebet *karma* til udtryk?
- Hvad er det for en tilstand der beskrives i sidste afsnit?

Lige som en larve trækker sig sammen, når den har nået enden af et strå, således trækker sjælen sig sammen, når den har aflagt legemet og sluppet sin ikke-viden. 1 5

Lige som en væverske taget et lille stykke af et væv og laver en anden, ny og skønnere form, således former denne sjæl, når den har aflagt legemet og sluppet sin ikke-viden, en anden, ny form, enten som forfader, som gandharva [et himmelsk væsen], som brahmin, som Prajapati [en gud], som gud, som menneske eller som et andet væsen. 5 10

Dette selv er brahman, i form af erkendelse af tænkeorgan, af stemme, af ånde, af øje, af øre, af rum, af vind, af ild, af vand, af jord, af vrede og sagtmodighed, af glæde og sorg, af ret og uret og af alt. Alt eftersom man nu består af dette eller hint; alt eftersom man handler og optræder, således bliver man født; den, der handlede godt, fødes god; den, der handlede slet, fødes slet; god bliver man ved en god gerning, ond ved en ond gerning. 10 15

Derfor siger man også, at mennesket består af begær; som dets begær er, således er også dets beslutninger, som dets beslutninger er, således handler det; således som det handler, således går det mennesket. [...] 15

Således går det den, der er opfyldt af begær; men nu vedrørende den begærfri: den, der er uden begær, er fri for begær, hvis begær er rettet på selvet, som har tilfredsstillet sit begær, hans livsånder drager ikke ud; de samler sig i ham, og han er brahman, og i brahman går han op. 20 25

5 Vishwanathan: Reinkarnation forklaret for børn

Ed Vishwanathan: Am I a Hindu? (1993)

Denne bog er først udgivet i USA i 1944, derefter genudgivet i Indien i 1993.

Forfatterens hensigt er at give en pædagogisk introduktion til hinduismen i form af grundige svar til en 14-årig, som stiller en lang række spørgsmål til sin far. 30

Forslag til fokus:

- Hvilke genfødselsmuligheder er der?
 - Hvad siger karmalæren om menneskelig og social lidelse?
 - Er det hensigten med en handling eller virkningerne af en handling der bestemmer om den giver god eller dårlig karma?
 - Hvem bestemmer om en handling giver god eller dårlig karma?
- 35 40

Vil alle mennesker som dør, blive genfødt som mennesker i deres næste liv? Ikke nødvendigvis. Hvis et menneske udviser dyriske træk i løbet af sit liv, vil han blive genfødt som et dyr. [...] En ædedolk kan blive født som et svin eller et 1 C "

1
5
5
10
10
15
20
25
30
35
40
45
50
55
60
65
70
75
80
85
90
95
100
105
110
115
120
125
130
135
140
145
150
155
160
165
170
175
180
185
190
195
200
205
210
215
220
225
230
235
240
245
250
255
260
265
270
275
280
285
290
295
300
305
310
315
320
325
330
335
340
345
350
355
360
365
370
375
380
385
390
395
400
405
410
415
420
425
430
435
440
445
450
455
460
465
470
475
480
485
490
495
500
505
510
515
520
525
530
535
540
545
550
555
560
565
570
575
580
585
590
595
600
605
610
615
620
625
630
635
640
645
650
655
660
665
670
675
680
685
690
695
700
705
710
715
720
725
730
735
740
745
750
755
760
765
770
775
780
785
790
795
800
805
810
815
820
825
830
835
840
845
850
855
860
865
870
875
880
885
890
895
900
905
910
915
920
925
930
935
940
945
950
955
960
965
970
975
980
985
990
995

andet lavtstående væsen. Vedaerne taler om 8,5 millioner arter, lige fra amøber til mennesker og halvguder. Et menneske kan antage en hvilken som helst af disse livsformer. Nogle gange forbliver sjælen også i en stand-by-position i lange perioder uden overhovedet at antage kropslig form. Men du må forstå at sjælen kun kan slippe af med sin karma hvis den antager en krop. Så for at opnå frelse, er sjælen nødt til at blive reinkarneret. [...]

Hvad sker der med et menneske som har været godt livet igennem, men som ender med at være et dårligt menneske når det dør?

Når et menneske dør, tager dets sjæl summen af god og dårlig karma med sig. Hvis den samlede sum af dets handlinger er dårlig, vil det blive genfødt til en dårlig livsform. Så det er den samlede sum af karma der afgør sjælens rejse. En eller to dårlige handlinger alene bestemmer ikke sjælens skæbne (Bhagavadgita 6,40-43).

Kan man konkludere at hvis der bliver født et sygt eller retarderet barn, så er forældrene og barnet i lige høj grad ansvarlige for det?

Ifølge karmaloven så er det bestemt at forældrene skal have et sygt barn at være bekymret for, og barnet er bestemt til at være født med sygdom. Men du må forstå at både forældrene og barnet kan gøre livet bedre ved nye positive handlinger.

Hvordan kan man vide om en handling er god?

Det vigtigste ved enhver handling er motivet bag den. Hvis motivet er dårligt, så er selv den bedste handling skadelig. Lad os for eksempel sige at du hjælper en uskyldig ung pige med at klare sig i livet. Men hvis du gør det med den hensigt at udnytte hende engang i fremtiden, så er din handling ond og skadelig. Men hvis dine intentioner er klart humane, så er din handling i højeste grad en god handling. Kirurgen og soldaten udfører diametralt modsatte handlinger. Den ene redder liv, og den anden tager liv, men motivet i begge handlinger er gode. Så begge handlinger er gode. [...]

Er det Gud der skaber karma?

Det bedste svar du kan finde, er i Bhagavadgita. I vers 5,14 siger Herren Krishna: "Gud skaber ikke karma eller væseners handlinger, han får heller ikke mennesker til at handle, han skaber heller ikke handlingernes frugter. Det er naturen som skaber handlingerne." I vers 5,15 siger Herren Krishna: "Gud påtager sig ikke nogen syndige eller fromme handlinger. Sand viden er skjult af uvidenhed."

Far, tror du folk i Etiopien er forbandede, og at det er derfor de lider i dag? [Bogen er skrevet på et tidspunkt hvor der var en sultkatastrofe i Etiopien].

Det må du end ikke i din vildeste fantasi forestille dig. Gud kan ikke forbande nogen. *Vedanta Sutra* [et skrift som fortolker Upanishadernes lære] siger: "Gud hverken elsker eller hader nogen, selv om det ser sådan ud." Som jeg har

fortalt dig før: Gud har givet os en fri vilje, og vores skæbne afgøres af vores egne handlinger og vores egne tanker. Hvert øjeblik i vores liv gør vi noget som afgør vores skæbne. Vores handlinger i vores forrige liv bestemmer vores sjæls kurs i dette liv.

Så ifølge hinduismens karmalov fødes mennesker som har samlet dårlig karma i deres tidligere liv, under bitre omstændigheder i dette liv. Ulykkeligtvis er der mange sjæle som har dårlig karma fra deres tidligere liv der fødes i Etiopiens ørken, men de er ikke forudbestemt til at lide for altid. De bør hjælpe sig selv til at komme ud af denne frygtelige situation. Vi bør hjælpe dem med det. Det er vores opgave at gøre alt hvad der er i vores magt for at udrydde hungersnød og lidelse i Etiopien. Ved at tjene dem forbedrer vi faktisk vores egen skæbne, for selv de bedste af os kan have masser af dårlig karma fra fortiden. [...]

Hinduismens karmalov forklarer alle de problemer vi ser i vores liv.

6 Bhagavadgita

Bhagavadgita, oversat fra Sanskrit af Erik Reenberg Sand, redigeret af Esben Andreasen (Bhagavadgita 2011).

I uddraget nedenfor er teksten redigeret. I Sand/Andreasens udgivelse har teksten de originale versnumre, der er længere tekststykker og flere noter.

Forslag til fokus:

- Hvad er kastesystemets betydning for opretholdelse af dharma?
- Hvordan kommer det til udtryk at sjælen virkelig er evig?
- Hvordan bliver Arjuna's kaste et argument for at han skal kæmpe?
- Hvilket forhold skal en ægte yogi have til sine handlinger?
- Hvilket forhold skal en ægte yogi have til alt og alle?
- Hvad er det væsentlige i forberedelserne til at udøve yoga?
- Hvilken tilstand kommer yogien i, og hvordan opleves den?
- Hvilken rolle har Krishna (guddommen) for den som kommer i den højeste yogatilstand?
- På hvilken måde kommer det til udtryk at Krishna er en avatar af Vishnu?
- Hvilken af de tre frelsesveje kommer tydeligst til udtryk?
- Hvor kan man se glimt af de andre to frelsesveje?
- Hvad karakteriserer hver af de tre gunaer?
- På hvilken måde passer kasternes opgaver og natur til gunaerne?
- Hvad er afgørende for hvad der er et menneskes pligt?